

11. Στίχοι 1155-1327 (από μετάφραση)

11.1. Ερμηνευτικές ερωτήσεις ανοικτού τύπου

(ελεύθερης ανάπτυξης και σύντομης απάντησης)

1. Στους στίχους 1156-1171 ο αγγελιαφόρος διατυπώνει διαχρονικές απόψεις. Πώς τις υποστηρίζει;
2. *Ό,τι και να 'ναι το κακό, πέστε το πάλι* (1190): Να εξηγήσετε πώς η λέξη *πάλι* επηρεάζει την εξέλιξη της υπόθεσης.
3. *Αστόχαστη δεν είναι και δε θα κριματίσει* (1250):
 - α) Τι προοικονομούν τα λόγια του αγγελιαφόρου για την εξέλιξη του δράματος;
 - β) Ο θεατής που δεν γνωρίζει³⁰ την εξέλιξη του δράματος ποιες υποθέσεις νομίζετε ότι μπορεί να κάνει;
4. *στα χέρια του κρατεί σημάδι φανερό κι όχι μια ξένη συμφορά, μα το δικό του κρίμα* (1258-1260):

Να εξηγήσετε την κρίση που διατυπώνει ο χορός βλέποντας τον Κρέοντα να επιστρέφει.
5. Να εξηγήσετε τη μεταστροφή του Κρέοντα στους στίχους 1256-1260.
6. Πιστεύετε πως ο Κρέων τιμωρείται για την αλαζονεία του, για την ασέβειά του προς το θείο νόμο ή και για τα δυο; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.
7. *Η τύχη στεριώνει τον τυχερό, η τύχη σωριάζει τον άτυχο πάντα· κανείς δε μαντεύει των θνητών τα γραμμένα* (1158-1160):

Ο αγγελιαφόρος με όσα υποστηρίζει, διατυπώνει προσωπικές θέσεις ή μεταφέρει τη θυμόσοφη στάση των πολιτών; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

³⁰ Βλ. σχετικά Oliver Taplin, σ. 260: «Οι θεατές δεν γνώριζαν εκ των προτέρων την υπόθεση και επομένως δεν γνώριζαν ποια εκδοχή και ποιες καινοτομίες θα χρησιμοποιούσε ο δραματουργός. Έτσι το κοινό προσέγγιζε το δράμα τελείως ελεύθερο από προκαταλήψεις».

8. Οι στίχοι 1172-1179 αποτελούν στιχομυθία μεταξύ του χορού και του αγγελιαφόρου. Να εξηγήσετε γιατί χρησιμοποιεί εδώ ο συγγραφέας τον συγκεκριμένο εκφραστικό τρόπο.
9. Ο αγγελιαφόρος περιγράφοντας την ταφή του Πολυνείκη, αναφέρει τον Κρέοντα ο οποίος καθοδηγεί και συμμετέχει στη διαδικασία αυτή (1196-1203).
 - α) Να γράψετε ποιες σκέψεις κάνουν, κατά τη γνώμη σας, οι θεατές για τον Κρέοντα.
 - β) Τι επιδιώκει³¹, κατά τη γνώμη σας, ο Σοφοκλής παρουσιάζοντας τη μεταστροφή του Κρέοντα στο σημείο αυτό;
10. *Παράδειγμα, // πως η αστοχασία το πιο τρανό κακό στον κόσμο* (1242-1243): Να συζητήσετε στην τάξη αν η αξιολογική αυτή κρίση του αγγελιαφόρου έχει διαχρονική ισχύ, αφορά μόνο στην εποχή του Σοφοκλή ή μόνο στην εποχή που εκτυλίσσεται το δράμα.
11. Να χωρίσετε σε «σκηνές» τα διαδραματιζόμενα στους στίχους 1196-1243 και να δώσετε τίτλο σε καθεμιά.
12. Γιατί ο Σοφοκλής απεικονίζει την τραγική σύγκρουση του Αίμονα με τον Κρέοντα στα λόγια του αγγελιαφόρου (1206-1256) και δεν την παρουσιάζει στη σκηνή³²;
13. Να περιγράψετε τον αγγελιαφόρο αποδίδοντας τα βασικά χαρακτηριστικά του με βάση τα στοιχεία του κειμένου.
14. Να γράψετε κατά σειρά τις λέξεις που δείχνουν την κλιμάκωση της οδύνης του Κρέοντα (1209-1264).
15. Πώς παρουσιάζει τον Κρέοντα ο Σοφοκλής στους στίχους 1256-1260;
16. Πώς επηρεάζει η αυτοκτονία της Ευρυδίκης την τραγικότητα της υπόθεσης;

³¹ Βλ. Rosalind Thomas, σσ. 177-178: «Επιδιώκεται η αποκατάσταση της ηθικής τάξης μέσα από την ψυχική κάθαρση του Κρέοντα. Μερικοί άγραφοι νόμοι ή αλλιώς 'οι νόμοι των θεών', όπως το καθήκον της ταφής των νεκρών συγγενών εξακολουθούσαν να δεσπόζουν. Μνημονεύονταν συχνά και γίνονταν σεβαστοί τον ύστερο πέμπτο αιώνα...»

³² Στη σκηνή του αρχαίου θεάτρου δεν παρουσιάζονται φόνοι, αυτοκτονίες, βίαιες σκηνές και εδώ η σύγκρουση κατέληξε στην αυτοκτονία του Αίμονα. Αποτελεί επιπλέον βασικό στοιχείο της οικονομίας του δράματος.

17. Αν και η Ευρυδίκη απαγγέλλει ελάχιστους στίχους μπροστά στο θεατή (1183-1191) και η παρουσία της στη σκηνή είναι πολύ σύντομη, ο ρόλος της είναι πολύ σημαντικός για τη λύση του δράματος. Αφού λάβετε υπόψη σας το λόγο και τη συμπεριφορά της, αλλά και όσα λένε οι άλλοι γι' αυτήν σ' όλη την ενότητα:
- α) Να την χαρακτηρίσετε.
- β) Να εντοπίσετε λέξεις ή φράσεις του πρωτότυπου κειμένου με τις οποίες ο ποιητής επιμένει στο ρόλο της Ευρυδίκης ως μητέρας. Πώς εξηγείτε αυτό το γεγονός;
- γ) Να δείξετε τη σημασία του ρόλου της Ευρυδίκης για τη λύση του δράματος και για την επιδιωκόμενη *κάθαρση*.
18. Να περιγράψετε την εικόνα με την οποία παρουσιάζεται ο Κρέων και να τη συζητήσετε στην τάξη.

11.2. Ερμηνευτικές ερωτήσεις κλειστού τύπου ή συνδυασμός ανοικτού και κλειστού τύπου

1. Στους στίχους 1158-1171 να επισημάνετε και να γράψετε τις φράσεις που έχουν γνωμικό χαρακτήρα.
2. Η Ευρυδίκη παρουσιάζεται στο στίχο 1183, ακούει τις τραγικές ειδήσεις και αποχωρεί από τη σκηνή (1243).
- A. Με βάση τα λόγια της (1183-1191) και το διάλογο του χορού με τον αγγελιαφόρο (1244-1256), να σημειώσετε ποια στοιχεία από τα επόμενα ταιριάζουν, κατά τη γνώμη σας, στο χαρακτήρα της:
υπομονή	☐	περηφάνια	☐
εχθρότητα	☐	καρτερικότητα	☐
ανεκτικότητα	☐	αλαζονεία	☐
- B. Να αιτιολογήσετε την επιλογή σας.
3. A. Να επιλέξετε τα πρόσωπα στα οποία δίνει έμφαση ο ποιητής στους στίχους 1183-1243 σημειώνοντας X στα αντίστοιχα τετράγωνα:
Αντιγόνη	☐	Άγγελος	☐
Κρέων	☐	Χορός	☐
Αίμων	☐	Ευρυδίκη	☐
- B. Να αιτιολογήσετε την επιλογή σας.

4. Α. Πώς συμπεριφέρεται ο Κρέων στους στίχους 1261-1269 και 1271-1276; Να επιλέξετε τις σωστές απαντήσεις:
- Οργίζεται.
 - Θρηναί.
 - Αρνείται την ευθύνη του.
 - Θεωρεί αίτιο της αφροσύνης του κάποιο θεό.
 - Αισθάνεται συντετριμμένος.
 - Παραδέχεται δημόσια το σφάλμα του.
- Β. Να τεκμηριώσετε τις σωστές απαντήσεις με φράσεις του κειμένου.